

זוהר גוון

פרשת
תולדות
תשפ"ה

רמזים על פרשת השבוע

בס"ד

יצחק – סוד תורה שבע"פ

"וַיְהִי יִצְחָק בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רַבְקָה בַּת בְּתוּאֵל הַחָרָמִי מִפְּדַן אֶרֶם אֲחֹת לָבָן הַחָרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה" (כה כ)

"בְּקַחְתּוֹ אֶת רַבְקָה", ר"ת באר,

בספר 'ממעמקים' של הרב מנדלבוים שליט"א בהקדמה ספר דברים מבאר מה זה ספר דברים, בתוך דבריו מביא את הגר"א זצ"ל שההבדל בין ד' ספרים הראשונים למשנה תורה שהנביאים לא מפיו ממש ומביא מה"מגלה עמוקות" (אופן רמו) וזה לשונו: "איתא בזוהר פרשת ויצא באר שבע, רמז לתורה שבעל פה, וכה"א ויהי בארבעים שנה הואיל משה באר את התורה הזאת". וכוונת הזוהר – שענין משנה תורה היא סוד תורה שבעל פה, שקבלו ישראל לסוף מ' שנה. ושמה משנה תורה יוכיח – מ' שנה",

ומוסיף המגלה עמוקות זצ"ל, "ולדעתי זה הסוד ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה, ר"ת באר, לפי שייצחק הוא סוד תורה שבכל פה והוצרך להמתין מ' שנה ליקח, שכן מ' שנה המתינו ישראל לקבל תורה שבעל פה.

ומזה הטעם מ' דורות ממש רבינו עד רבי שסידר המשניות. לכן פתח משניות במ' מאימתי וסיים במ' בשלום.

ובקש משה לכנוס לארץ ישראל, והוא יתקן המשניות מה שיעשה רבי. ולכן פתח 'ואתחנן' שהוא תקט"ו בגי' יצחק (208) ורבקה (307), שהם סוד תורה שבכתב ובעל פה. לכן אמר 'אעברה נא' ר"ת אתקן עתה בימי רבינו הקדוש. השיב הקב"ה: 'רב לך', שצריך להמתין זמן רב עד נתינת המשניות, כמו שהוצרכו מ' יום לקבל התורה שבכתב כן צריכין להמתין מ' שנה לקבל תורה שבעל פה", עכ"ל.

ומביא שם עוד מהאבני נזר זצ"ל שספר דברים הוא ממוצע בין בחינת תורה שבכתב לתורה שבע"פ,

עוד דבר מענין למדנו לאחרונה בענין תורה שבכתב ושבע"פ, בשבוע שעבר בהפטרה של פ"ש חיי שרה מסופר על דוד המלך שנשא את 'בת שבע',

והנה האותיות שאחרי המילה 'שבע' הם אותיות - גפ"ת, שזה כידוע ר"ת - גמרא, פירוש, תוס', אולי בת שבע ע"ש שאלו האותיות שאחרי 'שבע',

ידוע שהתורה שבעל פה נחשבת נקבה והתורה שבכתב זכר, כמו שהזכר משפיע על הנקבה,

לפי זה יוצא שגפ"ת זה תורה שבע"פ כנגד נקבה,

בזוהר פרשת שמיני כתוב שאלישבע אשת אהרן הכהן ובת שבע אשת דוד המלך, אלישבע מלשון חסד, קל, מידת אהרן מידת החסד, דוד המלך מידתו גבורה ומלכות ולכן זה שייך לבת שבע - גבורה,

זה כל כך מתאים כי התורה שבעל פה זה בינה, זה הגפ"ת ותורה שבכתב זה חכמה.

❦❦❦

מה בגליון?

יצחק – סוד תורה שבע"פ

צדיק בן צדיק

מה הלכה רבקה לדרוש ולברר

מדוע יעקב פירכס לצאת?

בגדי עשיו שבזכותם היה איש 'יודע ציד'

עשיו – 'איש שדה'

מה הויכוח שהיה בין יעקב לרבקה

צורת החלת השפע של המברך על המתברך

כאשר תריד – תחבולות היצר להחטיא את האדם

צדיק בן צדיק

"וַיַּעֲמֵר יַצְחָק לֵאמֹר לִנְכַח אֲשֶׁתוֹ פִּי עֲקָרָה הוּא וַיַּעֲתֹר לוֹ יְיָ וַתֵּהֵר רַבֵּקָה אֲשֶׁתוֹ" (כה כא)

רש"י "ויעתר לו. לו ולא לה, שאין דומה תפלת צדיק בן רשע לתפלת צדיק בן צדיק (יבמות סד.), לפיכך לו ולא לה", עכ"ל.

שואל הרבי מקוצק זצ"ל במה לא נעתר לה?

ומשיב ששניהם ידעו שיהיה צדיק ורשע, יצחק התפלל שיהיה צדיק גמור אף כי על ידי זה גם הרשע יהיה רשע גמור,

אבל רבקה רצתה שהרשע לא יהיה רשע לגמרי ולמרות שבגלל זה גם הצדיק לא יהיה לגמרי,

ומוסיף שזה מה שכתוב אינו דומה תפילת צדיק – על בן צדיק, לתפילת צדיק על בן רשע,

סוף

מה הלכה רבקה לדרוש ולברר

"וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקַרְבָּה וַתֹּאמֶר אִם פֶּן לָמָּה זֶה אָנֹכִי וַתִּלְדָּה לְיִצְחָק יְיָ" (כה כב)

מביאים בשם הגר"א זצ"ל ביאור, שבהתחלה היא חשבה שמדובר בילד אחד בלבד וחשבה שאם הולך לשני המקומות אולי יש שתי רשויות וזה הרי לא יתכן שאם כן - למה זה 'אנכי', מה עם ה'אנכי' של עשרת הדברות,

על זה כתוב: "ותלך לדרוש את השם", היינו מה שדרש שמעון העמסוני את כל ה'אתין' שבתורה עד שהגיע ל"את ד' אלקיך תירא" ואז הוא פירש וחזר בו מכל מה שביאר מקודם, כי הרי לא יתכן לרבות משהו בדומה לו יתברך, [עד שבא ר"ע ודרש 'את ד' אלקיך תירא' - לרבות ת"ח].

ולבסוף שאמרו לה שיש שני ילדים וכל א' הולך למקום אחר ולכן אין קושיא כלל,

דרך אגב, מסופר מעשה בראש ישיבה א', שהגיע למסור שיעור לבחורים וחלק גדול מהם לא היו, כששאל איפה הבחורים, אמרו לו שהם הלכו להפגנה וכו',

אמר הר"י לבחורים שיש לו קושיא בפרשת השבוע, איך ידעה רבקה שמי שרוצה לצאת ליד בית ע"ז זה כדי לעבוד ע"ז חלילה, אולי רוצה לעשות שם 'הפגנה', אלא סיים הר"י ואמר שיש כאן מסר ברור שמי שנמצא פה לא נמצא שם...

במאמר המוסגר, באחד המקומות שלמדתי היה לי חברותא שהיה אברך בעל מרץ, יום אחד הוא אמר שהיום הוא נוסע להרצליה, שאלתי אותו למה, הוא ענה לי שהוא הולך לשם כדי לשרוף את הכנסיה שיש שם, אמרתי לו - שאלת רב?, הוא ענה ואמר לי - זה שאלה בכלל???

אמרתי לו: אתה לא מבין שאם אתה שורף מחר כנסיה, אז בשבוע הבא ברוסיה ייהרגו עשרה יהודים בתלייה בכיכר העיר... בסופו של דבר הוא לא נסע, אבל מה שנוגע לנו שבכל דבר צריך לשאול דעת תורה.

סוף

מדוע יעקב פירכס לצאת?

"וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקַרְבָּה וַתֹּאמֶר אִם פֶּן לָמָּה זֶה אָנֹכִי וַתִּלְדָּה לְיִצְחָק יְיָ" (כה כב)

פירש"י "רבותינו דרשוהו לשון ריצה, כשהיתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר, יעקב רץ ומפרכס לצאת, עוברת על פתחי עכו"ם, עשו מפרכס לצאת, עכ"ל,

השאלה למה יעקב רצה לצאת לבית מדרש הרי כתוב בגמרא שכשהתינוק במעי אמו נר דלוק על ראשו ומלאך מלמד אותו את כל התורה?

כתב זקנינו ה"בית אברהם" מלוצק (תל אביב) זצוקללה"ה,

מדוע רצה יעקב לצאת מבטן אמו אפילו לבית המדרש הלא מבואר כשנתונים במעי אמו נר דולק על ראשו ומלאך לומד לו כל התורה ולמה רצה לצאת לעוה"ז?

אך ווי סי זאל זיין אבי ניט מיט עשו'ן צו זאמן [אלא יהיה מה שיהיה העיקר לא להיות עם עשו במחיצה אחת], ע"כ.

סוף

בגדי עשיו שבזכותם היה איש יודע

ציד'

"וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ חָם יֹשֵׁב אֹהֲלִים" (כה כז)

הגר"א זצ"ל אומר 'איש יודע ציד - איש שדה', היינו שיודע לצוד את הבעל חי שנקרא "אדני השדה" - 'ידעוני', שהוא בעל חי בצורת אדם ומחובר לאדמה והוא אלים מאוד שכל המתקרב אליו הורגו,

הדרך היחידה לצוד אותו על ידי שיורים חץ בטבור שבו הוא מחובר לארץ וכך מת, אמנם עשיו ידע לצודו בלי להמית אותו, כיצד?

מבאר הגר"א זצ"ל שהנחש הקדמוני היה מלך על כל החיות [מבהיל איך אפשר לרדת מהדרגה הכי גבוהה להיות הכי נמוך] והיה מצויר עליו כל הבע"ח שבעולם והיו משתחווים לו כמלך, אבל לאחר שחטא נעשה מהעור שלו כתונת עור לאדם הראשון, ועל נמרוד כתוב שהיה 'גיבור ציד', כי גם הוא לבש את הבגדים הללו ולכן כל הבע"ח פחדו ממנו וכן אצל עשיו שלבש אף הוא את הבגדים הללו, כל החיות וגם החיה הזו פחדו ממנו ויכול היה לצוד את אותה חיה,

וזה מדויק ממה שכתוב בתרגום "איש יודע ציד" – "גבר נחשירכך", אותיות נחש ירכן, דהיינו שהיה מצויר על בגדיו את העור של הנחש בו מצוירים כל מיני החיות הקיימות ועל כן הם מפחדים ממנו.

שמעתי להוסיף שהרי הנחש רימה את חוה שלא יקרה לה כלום אם תעבור את האיסור של האכילה מעץ הדעת, לכן כיון שהנחש החטיא את חוה על ידי שרימה אותה, מדה כנגד מדה לקחו מעשיו את הברכות ברמאות,

[א.ה. אולי זה מסביר מה שכתב זקנינו ה"בית אברהם" מלוצק (תל אביב) זצוקלה"ה וז"ל:

וואס זאל מיר טאן [מה אנחנו יכולים לעשות] כשצריך ליעקב ליקח הברכות צריך ללבוש בגדי עשו,

מה לעשות [שנכאשר] יעקב [היה] צריך לקבל הברכות נחוץ היה לו ללבוש בגדי עשו"]

עשיו – 'איש שדה'

"וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֶשָׂו אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֵב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהָלִים" (כוז ט)

הרבי מקוצק זצ"ל אמר שעשו לא היה 'כפרי' לבוש כתונת משובצת על בשרו הולך יחף ורועה חזירים. עשו היה בעל זקן ופאות, מנהיג עדה ואומר תורה בשלש סעודות, אלא שחלק על שיטתו של יעקב אחיו ולא רצה להכניע עצמו תחת יעקב הצדיק שצורתו חקוקה בכסא הכבוד,

ובדרך הרמזו חשבתי:

המילים 'איש שדה' בגימ' 620, בגימ' 'כתר',

יש כתרא דקדושה ויש כתרא דמסאבותא.

עוד חשבון מעניין "איש ציד" – "איש שדה", סה"כ בגימ' 1035, כשאלף נהפך לא' = 36, אולי כנגד נרות חנוכה שהם כנגד ל"ו של הסט"א להכחיד אותם,

לעומתו יעקב היה "איש תם יושב אהלים", 'אהל' בגימ' 36, כמנין מסכתות הש"ס,

גם היו 36 מלכים שהניחו כתריהם על ארונו של יוסף.

מה הויכוח שהיה בין יעקב לרבקה

"לָךְ נָא אֶל הַצֹּאן וְקַח לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדֵי עִזִּים טְבִים וְאַעֲשֶׂה אֹתָם מְטַעְמִים לְאָבִיךָ פֶּאֶשֶׁר אֶהָב" (כוז ט)

כתב האור פני יהושע וזה לשונו:

"במ"ר לך נא אל הצאן, לך וקדם לאומה שנמשלה לצאן שנאמר ואתן צאני צאן מרעיתי עיי"ש, יל"פ דיעקב אבינו ע"ה סירב נגד אמו הצדקת רבקה ע"ה מלעשות תחבולות

וליקח ברכת עשו, אמנם היא ע"ה ראתה למרחוק כי באמת יעקב אבינו ע"ה לא חשב תחבולות לקנות עניני עוה"ז כי יפה שעה אחת תורה ומצות ומעש"ט, אכן היא הבינה כי התולדות הבאים שיהיו במדרגה קטנה צריכים לשבע ברכות למען יהיו שאננים ושלוים ושקטים לעסוק בתורה ומצות והיא חשבה כי רק עתה הוא הזמן המוכשר לזה שיקבלו דורות הבאים שהם בבחינת 'צאן', במדרגה שפלה כבהמות נדמו, כי מאחר שיצחק אבינו ע"ה פעל שתהיה עת רצון אשר גם עשו יוכל לקבל שפע ברכה א"כ אפוא בודאי יקבלו גם זרע יעקב גם כי קטן ודל עכ"ז ראויים הם לברכות וז"ש 'לך נא אל הצאן' - לקדם האומה שנמשלה לצאן, גם המה ראויים לברכה,

ויל"פ עד"ז גם מ"ש במדרש רבה וירח ריח בגדיו עיי"ש במפרשים 'בוגדיו', דהיינו שיצחק אע"ה תמה על זאת האיך אפשר שיעקב אע"ה יתעסק בדבר זה איש אשר רבוק תמיד באוהל וזוהר התורה, אכן נתגלה לו בנבואה ריח בוגדיו והם יחזרו בתשובה ונאמר בשם הרה"ק מלובלין זי"ע 'וימינך פשוטה לקבל שבים', דכל דרכי הקב"ה המה ימין, גם אם נראה שמאל ח"ו - חסד של ימין הוא, אכן לבעל תשובה למען יתחזק בתשובתו ימינו 'פשוטה', דהיינו ימין וחסד דרך פשוט עם ברכות והצלחות עוה"ז ג"כ ולכן ממילא בירך יצחק את יעקב ויברכהו ודו"ק עכ"ל.

בביאור דברי רבינו, נראה לקשר עם דברי רבינו זללה"ה בענייני ר"ה גבי יה"ר שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה, שאנו מאמינים שהכל לטובה אלא שאנו מתפללים שתהי גם מתוקה, יש לומר כיון שהוא תחילת י' ימי התשובה שייכת בקשה זו בחינת בעלי תשובה כנ"ל,

עוד מצאנו "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד" ומפורש דבימינה היינו למיימינים בה אבל למשמאלים בה עושר וכבוד ומצאנו לכא' דדוקא עושר וכבוד אינו בבחינת ימין אלא להיפך, וכפי שכ' רבינו ז"ל מדרגה קטנה, והנה למדנו שעלה במחשבתו ית' לברוא העולם במדת הדין רק ראה שאינו עומד ושיתף רחמים, אע"כ שזו דרגה יותר מעולה וכפי שכתב רבינו ז"ל בפר' בראשית יעווי"ש, ואעפ"כ אנו מתפללים - ואל תביאנו לידי נסיון, ומצאנו שיסורין שאין בהם ביטול תורה הן הן יסורין של אהבה וכן בפס' "את אשר יאהב ד' יוכיח וכאב את בן ירצה", הרי שיש מהלך שיסורין הוא ממקור האהבה – ימין ואילו עושר וכבוד וכדו' מקורם בשמאלה,

ואולי אפשר לבאר עניין הדבר שהתורה מהפכת הכל (ויעו"י דברי רבינו לגבי ר"ה בענין דבש) לפיכך אברהם בחינת חסד – ימין, יצחק בחינת גבורה – שמאל, ויבוא השלישי ויכריע ביניהם, שידוע עניין שהשלישי משתף כמו שמצאנו גבי הימים, יום ראשון – אחד, יום השני נולד עניין החילוק ולכן אין בו ברכה, יום השלישי משתף שניהם שהי' גם מעשה שמי' וגם ארץ וסוף דבר שנכפל בו כי טוב, כך אולי יעקב שהוא מידת אמת, איש תם יושב אהלים תורה מחברת וכו', ואז נהפך רע למתוק, ולכן מדויק שדוקא יסורין שאין בהם ביטול תורה הם של

אהבה, וצריך עוד עיון ולכן דוקא זכה יעקב גם לרוחניות וגם לברכות הגשמיות של עשו, גם לימין וגם לשמאל,

צורת החלת השפע של המברך על

המתברך

"אולי ימשני אבי וקייתי בעיניו פמתעמע וקבאתי עלי קללה ולא ברקה" (כו יב)

הנה לעיל בפרשת חיי שרה על הפסוק "אולי לא תאבה האשה ללכת אחריי", פירש רש"י ביאר שאליעזר רצה שאם רבקה לא תרצה את יצחק הוא יוכל לקחת אותו לבת שלו ואמר לו ע"ז אברהם שהוא ארוך ואין ארוך מדבק בברוך,

הגר"א זצ"ל ביאר שם, שבכל מקום שכתוב 'אולי' זה מלשון הלוואי ושאלו אותו ממה שכתוב כאן "אולי ימושני אבי" ולכא' בוודאי הוא לא רצה שיקרה כך כיון שחשש מאוד מזה, (ויעוי' עוד מש"כ בעלון שנה שעברה),

ביאר הגר"א זצ"ל שברכה שתועיל יכולה להיות בשתי צורות, או כשהמברך מסתכל בפני המתברך בשעה שהוא מברך אותו, או ששם ידיו עליו, כמו שמצאנו אצל יעקב שהניח ידיו על מנשה ואפרים, כאן שיצחק לא יכל כבר

לראות, לכן היה לו כן ענין שיגע בו "אולי ימושני" שרצה שיגע בו ויברכו באופן זה ותחול עליו הברכה, אך מצד שני חשש שאם יצחק יגלה שהוא לא עשיו זה יגרום לו לקללו במקום לברכו.

כאשר תריד - תהבולות היצר להחטיא

את האדם

"ועל תרפך תחיה ואת אחיך תעבד וקיה פאשר תריד ופרקת עלו מעל צנאך" (כו מ)

מה הכוונה "כאשר תריד", רש"י מבאר לשון צער וכו',

הגר"א זצ"ל אומר דבר נפלא, שהיצר הרע שהוא שרו של עשיו הוא הס"מ, הוא לא מגיע לאדם ואומר לו סתם לעשות עבירות אלא הוא בא לשכנע אותו לעשות מצוות, כי הוא מטעה אותו ואומר לו שהעבירה היא מצוה,

נמצא שלדבריו של היצה"ר - השטן, יש תרי"ד מצוות....

כאשר קורה כן ח"ו ופרקת עלו מעל צווארך, רח"ל.

פנינים מכתבי זקנינו ה"בית אברהם" מלוצק (תל אביב) זצוקללה"ה

יוצא לפי"ז שמתוך ג' הסימנים של הטהרה, דהיינו: קרנים, כמבו' במשנה הנ"ל (כנגד קרן), מעלה גירה (כנגד שן), ומפריס פרסה (כנגד רגל) יש לעשו רק את הסימן של הטלפים והוא עקיבו של עשיו, על כן עיקר מלחמת יעקב היא מול הטלפים של עשו שבהם בלבד יש סימן טהרה, זה מה שכתוב "וידו אוחות בעקב עשו", היינו כדי לנצחו במלחמה זו וביאר רבינו שאמנם אין לעשיו קרנים שבהם כוונתו להזיק, אך הרגל דומה לקרן שאין שיעור להזיקה והיינו ע"פ הגמ' ריש ב"ק שלמדה מרגל לשן שכמו שרגל ל"ש מכליא קרנא ול"ש לא מכליא קרנא, ז"א שרגל היא כקרן בחומרת הנוק ועל כן המלחמה ברגל חשובה כמלחמה בקרן.

ולדברי רבינו זללה"ה יתבאר יותר מה שיש לשאול מדוע נקרא שמו של יעקב כן, על שם פעולה זו שעשה, שלכא' אין בה משמעות כל כך, ויתכן שליישב קושיא זו ביאר רבינו הביאור הנ"ל, דכאן טמון כל המלחמה העתידית בין יעקב לעשיו, דעשיו כולו רמאות ושקר ויעקב מידת האמת ודו"ק.

"וְאֶחָיו כֵּן יֵצֵא אֶחָיו וְיָדוּ אֶחָיו בְּעֵקֶב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחַק בֵּן שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלֶדְתָּ אֹתָם" (בראשית כה כו)

אך ג' אבות נאמר בשור הקרן השן והרגל ומסיים שם בגמרא שן יש הנאה להזיקו ואין כוונתו להזיק קרן כוונתה להזיק ויש עוד חילוק בין שן לקרן ששן יש גבול להזיקו עד כדי אכילתה וקרן אין שיעור להזיקו ורגל תולדה דקרן שאין שיעור להזיקו ובמכוון אחז בעקיבו של עשו וזה כתוב עשו דומה לחזיר שפושט טלפיו ומראה סימן טהרה,

{א.ה. לכא' נראה ביאור כוונת רבינו בס"ד, דהנה מבואר בספרים הקד' שעשו כנגד שור שהוא הראשון שבד' אבות נזיקין, [כן איתא בספר עשרה מאמרות שעשו הוא שור המועד, עשו במילוי (עי"ן, שי"ן, וא"ו) בגימ' שו"ר ועי' עוד ביהל אור להגר"א זצ"ל שישמעאל כנגד חמור אבי אבות הטומאה ועשו כגד שור אבי אבות נזיקין], ואמרו בגמ' שג' אבות נאמרו בשור, הקרן, השן והרגל.

והנה יעוי' בגמ' נדה (דף נא) "כל שיש לו קרנים יש לו טלפים ויש שיש לו טלפים ואין לו קרנים", ופירש"י: "יש לו טלפים. פרסותיו סדוקות שאין קרנים אלא לבהמה ולחיה טהורה: ויש שיש לו טלפים. כגון חזיר ואין לו קרנים",

השיעור נכתב ונערך מתוך ההקלטה במערכת קול הלשון

ניתן לשמוע שיעורי רמזים על סדר הפרשיות ושיעורים על עניינים בסוגיות הש"ס -

דרך בנק התורה שע"י קול הלשון מספר ישיר בנק התורה : 0732951222, או בלחיצה פעמיים

כוכבית במספר הרגיל: 036171111 להקיש קוד 642106 ואח"כ קוד כניסה 068068 בחירת מדור וכו'

להערות או בקשה לקבל דף זה נא לפנות לכתובת מייל x0527136245@gmail.com

כמו-כן ניתן להשיג את הקונטרסים על המועדים בטלפון - 0534142879 או בכתובת מייל הנ"ל